GMINA SUŁÓW

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY SUŁÓW na lata 2014-2020

Sułów 2014

Spis treści

WSTĘP....3
I WPROWADZENIE....4
1. Podstawy prawne....5
2. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi....7
3. Procedura tworzenia strategii....9
II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA....11
1. Położenie, powierzchnia i podział administracyjny gminy....11
2. Komunikacja i transport....12
3. Sytuacja demograficzna....13
4. Rynek pracy i bezrobocie....15
5. Zasoby i warunki mieszkaniowe....18
6. Edukacja....19
7. Kultura, sport i rekreacja....20
8. Turystyka....22
9. Ochrona zdrowia....23
10. Bezpieczeństwo publiczne....24
11. Pomoc społeczna....32
12. Niepełnosprawność....35
13. Problemy uzależnień i przemoc w rodzinie....37
14. Ubóstwo....39
15. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych....40
16. Starzenie się społeczeństwa....41
17. Analiza SWOT....42
18. Podsumowanie diagnozy....48
III CZĘŚĆ PROGRAMOWA....50
1. Misja gminy, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań i harmonogram....50
2. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii....66
3. Konsultacje społeczne....67
IV UWAGI KOŃCOWE....69
V SPIS RYCIN I TABEL....70

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi wyzwanie dla samorządu gminnego, a szczególnie dla instytucji i organizacji pozarządowych, które będą wdrażały poszczególne jej cele. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej przed samorządem pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym dlatego konieczne jest strategiczne podejście do problematyki polityki społecznej. W latach 2004 - 2013 Gmina Sułów z powodzeniem podejmowała działania w sferze pomocy społecznej. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 - 2020 stanowi kontynuację opracowanej przez Zespół autorski w roku 2004 Strategii, której cele w znacznej mierze zostały zrealizowane.

Zrealizowane zadania przyczyniły się do wzrostu roli pomocy społecznej w Gminie Sułów. Strategia umożliwiła rozwój infrastruktury socjalnej, dostosowanie placówek do wymaganych standardów, wpłynęła na zwiększenie aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w życiu społecznym i zawodowym, rozwój usług społecznych i tworzenie nowych organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej. Strategia na lata 2004- 2013 była również punktem wyjścia do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz realizacji szerokiej skali działań w ramach programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz z budżetu państwa.

Dzięki posiadaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułów od 2004 roku instytucje i organizacje pozarządowe miały możliwość ubiegania się o fundusze rządowe i unijne gdyż jednym z warunków absorpcji środków finansowych było posiadanie powyższego dokumentu. Opracowana w 2004 roku Strategia otworzyła wiele możliwości finansowania, co wpłynęło na zrealizowanie cennych i innowacyjnych projektów, zarówno systemowych, jak i konkursowych. Jednak zaznaczyć należy, że dokument ten został stworzony przede wszystkim z uwagi na konieczność usystematyzowania, sprecyzowania spójnych celów i priorytetów, a także umiejętności budowania sekwencji działań, które będą formą wdrażania strategicznych celów.

I WPROWADZENIE

Jak pokazuje dotychczasowe doświadczenie budowanie Strategii wymaga dużego wysiłku zespołu ludzi. Ważna jest tu zasada partnerstwa wskazująca na potrzebę zaangażowania lokalnych podmiotów aktywnie działających na rzecz rozwiązywania różnych problemów społecznych, które wykonują zadania w sposób profesjonalny zgodnie z zasadą efektywności koncentrując i łącząc swoje najlepsze zasoby.

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów na lata 2014-2020 stanowi jeden z najważniejszych dokumentów o charakterze strategicznym w zakresie polityki społecznej. W okresie realizacji aktualizowanej Strategii zauważyć można wzmożoną aktywność samorządu gminnego oraz podmiotów realizujących założenia polityki społecznej. Problemy społeczne są nie tylko dostrzegane, ale i w sposób konsekwentny realizowane z uwzględnieniem partycypacyjnego modelu włączania organizacji pozarządowych w odpowiedzialność za rozwój lokalnej polityki społecznej.

Opracowując cele strategiczne wzięto pod uwagę zarówno zasadnicze problemy występujące na terenie Gminy Sułów, jak i grupy osób wymagające szczególnego wsparcia. Realizacja przyjętych celów wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców gminy. Zmiany zachodzące w życiu społecznym, nowe zjawiska społeczne, złożoność problemów, powodują, że Strategia ma charakter dokumentu otwartego i poddawana będzie okresowej ewaluacji, w celu jej dostosowania do aktualnych i rzeczywistych potrzeb.

Reasumując Strategia na lata 2014 – 2020 posiada cechy kluczowe dla programowania strategicznego: wielowymiarowy charakter, bowiem dotyczy problemów społecznych trudnych do rozwiązania odczuwanych przez duże grupy szczególnie zagrożone, spójność między celami, horyzontalność w odniesieniu do różnych sektorów, podejście systemowe poprzez logicznie powiązane w całość działań, partycypacja społeczna poprzez angażowanie partnerów posiadających doświadczenie i wiedzę, elastyczność i ciągłość programując, że założone działania będą kreatywne, dostosowane do zmieniających się warunków w otoczeniu, ewaluowanie i monitorowanie działań, dzięki czemu uzyskujemy kontrolę nad jakością działań i osiągniętych rezultatów.

1. Podstawy prawne

Konieczność uchwalenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przez samorząd terytorialny reguluje **ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku**. (Dz.U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przepis art. 16 b ustawy o pomocy społecznej wskazuje, iż gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych zawierającą w szczególności:

1) diagnozę sytuacji społecznej,

2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią,

3) określenie:

a) celów strategicznych projektowanych zmian,

b) kierunków niezbędnych działań,

c) sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,

d) wskaźników realizacji działań.

Zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej, ośrodek pomocy społecznej koordynuje realizację Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 z późn. zm.) w art. 6 ust.1 stanowi: „do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów". Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do gminy, w tym m.in. sprawy z zakresu ochrony zdrowia, pomocy społecznej, gminnego budownictwa mieszkaniowego, edukacji publicznej, polityki prorodzinnej, kultury fizycznej i turystyki. Strategie rozwiązywania problemów społecznych winny być przyjmowane do realizacji w drodze uchwały rady gminy.

Niezwykle istotną podczas tworzenia i realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych jest **ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju** (Dz. U. z 2009 Nr 84 poz. 712 z późn. zm.) Ustawa ta określa zasady prowadzenia polityki rozwoju, podmioty prowadzące tę politykę, tryb współpracy między nimi.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43 poz. 225 z późn. zm.) stwarza szanse na powrót do społeczeństwa osobom, które z różnych powodów znalazły się na marginesie życia społecznego poprzez zatrudnienie socjalne.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94 poz. 651 z późn. zm.) określa zasady działania spółdzielni socjalnych, których przedmiotem działalności jest prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków spółdzielni na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków tj. odbudowywanie i podtrzymywanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy oraz zamieszkania lub pobytu, oraz zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674), określa zadania państwa w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, które realizowane są poprzez instytucje rynku pracy, działające w celu pełnego i produktywnego zatrudnienia, wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej, zwiększenia mobilności na rynku pracy.

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r. poz. 1356 z późn.zm.) reguluje zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie odpowiedniego kształtowania polityki społecznej, w szczególności dotyczących ustalania poziomu i struktury produkcji napojów alkoholowych, ograniczania dostępności alkoholu, leczenia, rehabilitacji i reintegracji osób uzależnionych od alkoholu, prowadzenia działalności wychowawczej i informacyjnej.

Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych (Dz. U. Nr 251, poz. 1844 z późn. zm). określa zasady udzielania dopłat finansowego wsparcia podmiotom realizującym przedsięwzięcia polegające na tworzeniu zasobu lokali socjalnych mieszkań chronionych a także noclegowni i domów dla bezdomnych.

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234 poz. 1536 z późn. zm.). reguluje prowadzenie działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe, uzyskiwanie przez organizacje statusu organizacji pożytku publicznego oraz nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, a także warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r.o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm). Uznając, że przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia i zdrowia oraz poszanowania godności osobistej, a władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także w celu zwiększania skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie ustawa określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie, zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Poza prawodawstwem krajowym istotne są również Europejskie dokumenty sankcjonujące tworzenie i wdrażanie strategii rozwiązywania problemów społecznych. Prawo wspólnotowe nie ingeruje bezpośrednio w systemowe rozwiązania w zakresie pomocy społecznej obowiązujące w państwach członkowskich, funkcjonuje jednak polityka społeczna Unii Europejskiej koordynująca narodowe polityki społeczne w zakresie koniecznym z punktu widzenia funkcjonowania wspólnego rynku.

2. Zgodność strategii z innymi dokumentami strategicznymi

Cele Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów na lata 2014-2020 są spójne z następującymi dokumentami strategicznymi:

Europejską Strategią Zatrudnienia. Europejska strategia zatrudnienia umożliwia krajom Unii Europejskiej wymianę informacji, prowadzenie dyskusji i koordynowanie polityki zatrudnienia. Zgodnie ze strategią Europa 2020 Europejska Strategia Zatrudnienia ma na celu stworzenie większej liczby lepszych miejsc pracy w całej Unii. Strategia zatrudnienia wspiera działania, które pozwolą do roku 2020 osiągnąć następujące cele główne: podwyższenie wskaźnika zatrudnienia w grupie wiekowej 20–64 do 75 procent, obniżenie odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poziomu poniżej 10 procent

i podwyższenie odsetka osób w grupie wiekowej 30–34 kończących uczelnie wyższe do co najmniej 40 procent, zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 milionów.

Strategią na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu - EUROPA 2020 - jej głównym celem jest rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, tworzenie rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Krajowym Programem Reform, który pokazuje jak Polska w najbliższych latach odpowie na stojące przed nią wyzwania. Konstrukcja KPR zakłada korelację polskich celów rozwojowych z priorytetami wyznaczonymi w strategii „Europa 2020": rozwojem gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, promowaniem gospodarki zrównoważonej – mniej obciążającej środowisko, efektywniej wykorzystującej zasoby, a zarazem konkurencyjnej, wzmacnianiem gospodarki charakteryzującej się wysokim zatrudnieniem oraz spójnością ekonomiczną, społeczną i terytorialną. Osiągnięcie wzrostu inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu oznaczać będzie realizację nakreślonej w strategii „Europa 2020" wizji społecznej gospodarki rynkowej XXI wieku.

Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER). PO WER stanowi odpowiedź na wyzwania i jednocześnie instrument realizacji Strategii Europa 2020. Program uwzględnia stojące przed Europą długofalowe wyzwania związane z globalizacją, rozwojem ekonomicznym, jakością polityk publicznych, zjawiskami demograficznymi, czy inwestycjami w kapitał ludzki. Poniżej przedstawiono najważniejsze wyzwania istniejące obecnie w zakresie poszczególnych obszarów wsparcia PO WER.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów na lata 2014-2020 jest również zgodna z dokumentami strategicznymi szczebla regionalnego a w szczególności ze **Strategią Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020**, Strategią Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz Regionalną Strategią Innowacji Województwa Lubelskiego do 2020 roku.

Ponadto założenia Strategii są koherentne z dokumentami strategicznymi szczebla lokalnego a przede wszystkim ze Strategią Rozwoju Gminy Sułów na lata 2008- 2015 w obszarze celów strategicznych i operacyjnych dotyczących sfery społecznej i gospodarczej.

3. Procedura tworzenia strategii

Zasadniczym celem każdej strategii jest doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk występujących np. w gospodarce, w finansach, ekonomii czy też polityce społecznej. Strategia odzwierciedla obecną sytuację społeczną w gminie, jak również przedstawia działania wielu instytucji i organizacji pozarządowych rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin. Posiadając doświadczenie w opracowywaniu dokumentów strategicznych przyjęliśmy, że prace nad aktualizacją Strategii będą trwały I i II kwartał 2014 roku i stanowić będą kolejną szansę na integrację i mobilizację sił społecznych i środków finansowych niezbędnych do podejmowania działań mających na celu zlikwidowanie lub też złagodzenie istniejących problemów społecznych.

W styczniu 2014 roku rozpoczął się okres przygotowawczy do opracowania Strategii gdzie zostały określone etapy jej opracowania, zakres Strategii, zasady i zakres współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi oraz narzędzia diagnostyczne. Następnie rozpoczął się okres diagnostyczny, stały kontakt z podmiotami uczestniczącymi w opracowaniu Strategii w celu zbierania obszernych danych, przeprowadzenie analizy SWOT przy aktywnym udziale instytucji i organizacji pozarządowych. Następnie zostały wyznaczone cele oraz cele operacyjne, sposoby realizacji, ewaluacji i wskaźniki, na podstawie których będą mierzone rezultaty.

Ze względu na dość długi okres stosowania Strategii oraz zmieniającą się sytuację społeczną w gminie należy monitorować zachodzące zmiany, aby móc aktualizować zapisy Strategii. Powodzenie Strategii wymaga zapewnienia niezbędnego poziomu zgody społecznej na jego realizację. Dotyczy to wszystkich uczestników programu, a więc realizatorów, odbiorców, a także społeczności lokalnej. Stosując model partycypacyjny, w celu wypracowania konsensusu społecznego czynnymi twórcami Strategii stały się organizacje pozarządowe i instytucje działające w sferze pomocy społecznej, w tym działające na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Zespół ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów na lata 2014 - 2020, w oparciu o dokonaną diagnozę sytuacji demograficzno – społecznej Gminy Sułów wyznaczył cele oraz działania strategiczne w obszarze pomocy i integracji społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułów na lata 2014 – 2020 stanowi również strategiczne nawiązanie do kierunków działań i zapisów ujętych w Strategii przyjętej w roku 2004. Strategia składa się z trzech głównych części: diagnozy problemów społecznych gminy Sułów, określenia zasobów środowiskowych i instytucjonalnych oraz określenia celów strategicznych i operacyjnych, wdrażanie, monitorowanie, ewaluację i określenie wskaźników.

Przy opracowywaniu Strategii kierowano się zasadą zrównoważonego rozwoju dla zapewniania spójności podejmowanych działań. W ramach przygotowania Strategii, która spełniłaby oczekiwania społeczne, a jednocześnie byłaby możliwa do zrealizowania w oparciu o istniejący potencjał, potrzebne były rzetelne dane liczbowe i diagnoza obecnej sytuacji oparte na informacji uzyskanych od instytucji i organizacji działających w zakresie pomocy i integracji społecznej na terenie gminy Sułów. Dzięki szeroko zakrojonej współpracy został osiągnięty zamierzony efekt w postaci dużej ilości danych diagnozujących stan obecny.

Kolejnym etapem tworzenia Strategii było przeprowadzenie analizy SWOT, dzięki której wskazano słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia. Analizy SWOT dokonali przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych, co warunkuje wzięcie pod uwagę wszystkich występujących w gminie Sułów potrzeb.

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO - ANALITYCZNA

Część diagnostyczno - analityczna zawiera diagnozę problemów społecznych gminy Sułów. Diagnoza została oparta na badaniu źródeł zastanych oraz analizie informacji zwrotnych otrzymanych przez instytucje pomocy i integracji społecznej a także lokalnych organizacji pozarządowych i mieszkańców gminy. Za okres analizy danych statystycznych przyjęto lata 2010 – 2012.

1. Położenie, powierzchnia i podział administracyjny gminy

Sułów jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części powiatu zamojskiego w województwie lubelskim. Siedzibą władz gminy jest Sułów. Siedziba gminy znajduje się w odległości 30 km od Zamościa i 70 km od Lublina. Powierzchnia jaką zajmuje gmina wynosi 93,48 km².

Ryc. 1 Powiat zamojski

Źródło: www.osp.org.pl

Gmina Sułów składa się z następujących sołectw: Deszkowice Drugie, Deszkowice Pierwsze, Kawęczyn-Kolonia, Kitów, Kulików, Michalów, Rozłopy (2 sołectwa), Rozłopy-Kolonia, Sąsiadka, Sułowiec, Sułów, Sułów-Kolonia, Sułówek, Tworyczów, Źrebce.

Gmina Sułów graniczy z wymienionymi gminami: od północy z Gminą Rudnik i Gminą Nielisz, od zachodu z Gminą Turobin i Gminą Radecznica, od południa z Gminą Turobin i Gminą Radecznica, od południa i wschodu

z miastem i Gminą Szczebrzeszyn oraz powiatem krasnostawskim i biłgorajskim.

Powierzchnia całej gminy wynosi 9348 ha. Powierzchnia lasów i gruntów leśnych ogółem wynosi 296,66 ha, co stanowi 4,2% ogólnej powierzchni całej gminy. Powierzchnia Użytków rolnych ogółem wynosi 7133,99 ha, stanowią one 76,31% ogólnej powierzchni gminy. Pozostałe grunty i nieużytki ogółem wynoszą 393,58 ha, czyli 5,5% ogólnej powierzchni gminy.

Ryc. 2 Topografia Gminy Sułów

Źródło: www.sulow.pl

2. Komunikacja i transport

Dostępność drogowa na terenie gminy Sułów jest dość dobra. Przez teren gminy przebiega ważny ciąg komunikacyjny – droga wojewódzka nr 848 Tarnawa Mała – Szczebrzeszyn. Długość dróg w gminie wynosi ogółem 126 km w tym wojewódzkie - 12,1 km, powiatowe – 37,9 km i gminne – 76 km.

W stosunku do całego województwa lubelskiego, gdzie średnio w gminach wiejskich jest 33,78 % dróg utwardzonych, stan dróg gminnych na terenie gminy Sułów przedstawia się korzystniej i wskaźnik ten wynosi około 66%. Wskaźnik procentowy nie przedkłada się jednak na stan nawierzchni tych dróg. Zarówno drogi gminne, powiatowe jak i wojewódzka w większości wymagają remontów.

Odległość Gminy Sułów od najbliższego lotniska - Portu Lotniczego Lublin zlokalizowanego w Świdniku wynosi 75,6 km.

W Gminie Sułów swoje usługi komunikacyjne świadczy PKS a także prywatni przewoźnicy.

Drogi gminne pełnią ważną rolę komunikacyjną pomiędzy poszczególnymi miejscowościami. Stanowią też istotny element w połączeniu rozproszonej zabudowy z drogami powiatowymi i drogą wojewódzką. Zasadnicze znaczenie ma tu zarówno obsługa rolnictwa jak i dobry dojazd ludności do ważnych punktów użyteczności publicznej.

3. Sytuacja demograficzna

Z końcem 2012 roku Gmina Sułów liczyła 4829 mieszkańców, w tym 2513 kobiet, które stanowiły 52,04 % ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 55,7 osób na km ^{2}. Struktura wiekowa mieszkańców ulegała zmianom. W latach 2010-2012 liczba dzieci i młodzieży zmalała. Liczba osób w wieku produkcyjnym w roku 2011 nieznacznie wzrosła w porównaniu z rokiem 2010, natomiast w 2012 roku spadła. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w latach 2012-2012 z roku na rok nieznacznie malała. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	903	880	855
liczba osób w wieku produkcyjnym	2839	2854	2847
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1159	1129	1127
ogółem	4901	4863	4829

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	43	51	34
liczba zgonów	94	76	64
przyrost naturalny	-51	-25	-30

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

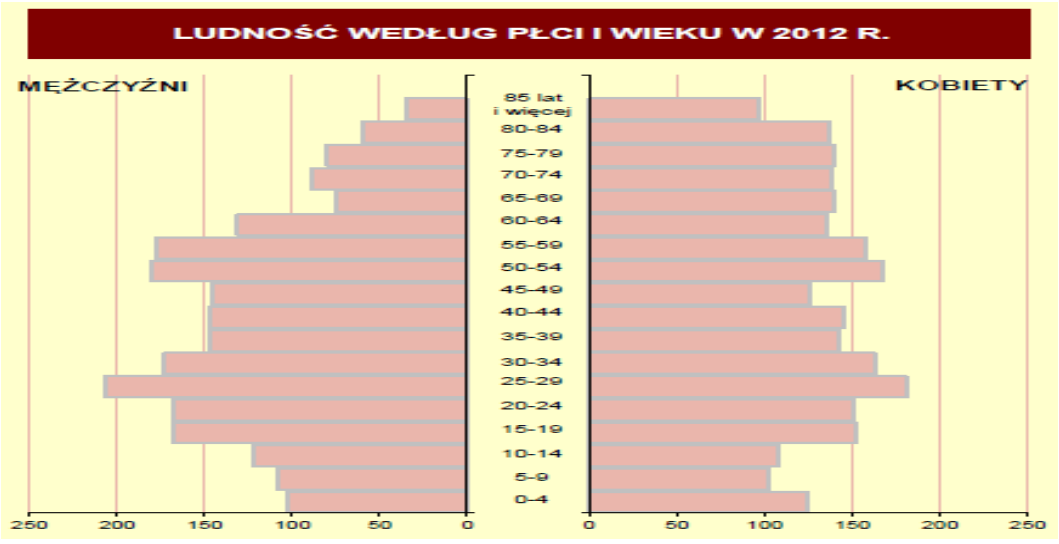
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	0	-13	-19
saldo migracji w ruchu zagranicznym	-1	0	-1
saldo migracji ogółem	-1	-13	-20

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2010-2012 przyrost naturalny w gminie był niekorzystny (-51 w 2010 r., -25 w 2011 r., - 30 w 2012 r.). Spadek liczby jej mieszkańców był zatem efektem zarówno ujemnego przyrostu naturalnego jak i niekorzystnego salda migracji (-1 w 2010 r., -13 w 2011 r., -20 w 2012 r.), która miała przede wszystkim charakter wewnętrzny.

Ryc. 3 Ludność w Gminie Sułów według płci i wieku

Źródło: Statystyczne Vademecum Samorządowca (GUS 2013)

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy liczebności ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na dwie, bardzo istotne kwestie związane ze spadkiem liczby dzieci i młodzieży oraz liczbą osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

4. Rynek pracy i bezrobocie

Zmiany gospodarcze i polityczne, jakie dokonały się w Polsce w latach 1989-1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało pojawienie się zjawiska bezrobocia. Jest to zjawisko społeczne, polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Stan ten spowodowany jest brakiem równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę. W Polsce stało się kwestią społeczną, świadczy o tym dynamika, skala i struktura zjawiska. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokojenie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Konsekwencją braku pracy jest też narastające ubóstwo i związane z tym kwestie edukacyjne, zdrowotne, mieszkaniowe, których rozwiązaniem zajmuje się szeroko pojęta polityka społeczna.

Walka z bezrobociem możliwa jest tylko przez kompleksowe działania w sferze ekonomicznej mającej na celu wzrost gospodarczy i tworzenie nowych miejsc pracy. Zadania w tej sferze koncentrują się również wokół problemu ochrony pracowników przed utratą zatrudnienia, ochrony egzystencji jednostki dotkniętej brakiem pracy oraz pomocy w znalezieniu zatrudnienia. Świadczenia społeczne dla bezrobotnych w Polsce reguluje ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Powinny one zapewnić bezrobotnemu minimum życiowe, ale powinny także zachęcać do podjęcia zatrudnienia.

Według danych Powiatowego Urzędu Pacy w Zamościu w latach 2010-2012 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała nieznacznym zmianom od 270 osób na koniec 2010 r. poprzez 244 osób na koniec następnego roku do 272 osób na

koniec 2012 r. Wśród pozostających bez pracy mniejszość w roku 2011 i 2012, a nieznaczną większość w 2010 r. stanowiły kobiety, których liczba na koniec kolejnych lat wyniosła: 139, 115 i 121. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela:

Tabela 4. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	270	244	272
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	9,5%	8,5 %	9,6 %
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	139	115	121
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	52 %	47%	45%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zamościu

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie zamojskim, województwie lubelskim i w kraju.

Tabela 5. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie zamojskim	13,3 %	14,5 %	16,2 %
stopa bezrobocia w województwie lubelskim	13,0 %	13,3 %	14,2 %
stopa bezrobocia w kraju	12,4 %	12,5%	13,4%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2010-2012 powiat zamojski charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa lubelskiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie jak i kraju odnotowano wzrost w porównaniu z latami poprzednimi. Stopa bezrobocia w powiecie wzrosła z 12,4 % w 2010 r. do 12,5 % w 2011 r., natomiast w 2012 roku wzrosła do 13,4 %.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy oraz uprawnień do zasiłku. Na koniec 2012 roku wśród 272 osób

bezrobotnych znajdowało się 39 osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia, co stanowi około 14% oraz 79 osób bezrobotnych do 25 roku życia, co z kolei stanowi 29 % wszystkich bezrobotnych. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym stanowi 9,6 %. Jedynie 12 osób (4%) wśród wszystkich bezrobotnych posiada uprawnienia do zasiłku, w tym 4 kobiety, 66 osób bezrobotnych (24%) stanowią osoby długotrwale bezrobotne, czyli niezatrudnione od powyżej 24 miesięcy.

Tabela 6. Struktura bezrobocia w gminie Sułów na koniec 2012 roku

Wskaźnik	2012 r.
bezrobotni ogółem	272
bezrobotne kobiety ogółem	121
bezrobotni uprawnieni do zasiłku ogółem	12
bezrobotne kobiety z prawem do zasiłku	4
bezrobotni zwolnieni z winy zakładu pracy	4
bezrobotni powyżej 50 roku życia	39
bezrobotni do 25 roku życia	79
bezrobotni, którzy ukończyli szkołę wyższą do 27 roku życia	5
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy do 1 m-ca	16
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy od 1 do 3 m-cy	60
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy od 3 do 6 m-cy	45
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy od 6 do 12 m-cy	39
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy od 12 do 24 m-cy	46
bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy pow. 24 m-cy	66

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Zamościu

Statystyki bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcone są przez tzw. bezrobocie utajone i pracę „na czarno".

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu dosięgał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym i średnim zawodowym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokształcanie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

5. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie zakreślają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 liczba mieszkań należących do Gminy Sułów uległa nieznacznemu wzrostowi: 2010 r. - 1862 mieszkań, 2011 r. - 1864 oraz 2012 r. - 1865 mieszkań. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w latach 2010-2012 nie uległa zmianie i wynosiła 84,2 m ^{2}. Minimalnie wzrosła przeciętna powierzchnia użytkowa na 1 osobę, w 2010 roku wynosiła ona 32 m ^{2}, w 2011 roku- 32,3 m ^{2}, natomiast w 2012 roku- 32,5 m ^{2}. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba mieszkań	1862	1864	1865
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (w m ^{2})	84,2	84,2	84,2
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (m ^{2})	32,0	32,3	32,5

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Z roku na rok poprawia się również standard wyposażenia mieszkań w urządzenia techniczno - sanitarne w gminie Sułów. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno- sanitarne

Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno- sanitarne:	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wodociąg	1529	1531	1532
ustęp spłukiwany	1094	1096	1097
łazienka	1028	1030	1031
centralne ogrzewanie	858	860	861
gaz z sieci	0	0	0

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W latach 2010-2012 wzrosła liczba mieszkań wyposażonych w wodociągi z 1529 do 1532 mieszkań, w ustęp spłukiwany z 1094 do 1097 mieszkań, w łazienkę z 1028 do 1031 mieszkań oraz w centralne ogrzewanie z 858 do 861 mieszkań. Mieszkańcy gminu Sułów nie posiadają dostępu do gazu z sieci.

Wzrosła również liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych, w 2011 roku wypłacono 630 dodatków, natomiast w 2012 roku 651 dodatków.

Na koniec 2012 roku gmina Sułów nie posiadała lokali socjalnych.

6. Edukacja

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i posiadających wykształcenie.

Baza edukacyjna w gminie Sułów składa się z następujących placówek oświatowych:

1. Zespół Szkół w Sułowie
2. Szkoła Podstawowa w Kolonii Tworyczów
3. Zespół Szkół w Michalowie

W roku szkolnym 2011/2012 w Gminie Sułów funkcjonowały 3 oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych do których uczęszczało 60 uczniów, 3 szkoły podstawowe do których uczęszczało 208 uczniów oraz 2 szkoły gimnazjalne do których ogółem uczęszczało 115 osób. Dane szczegółowe na temat edukacji w latach 2010-2012 w gminie Sułów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Edukacja w gminie Sułów

Wskaźnik	2010/11	2011/12	2012/13
oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	3	3	3
dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	51	61	60
szkoły podstawowe	3	3	3
uczniowie szkół podstawowych	210	203	208
szkoły gimnazjalne	2	2	2
uczniowie szkół gimnazjalnych	142	124	115

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Kolejna tabela przedstawia ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2012 roku. Wynika z niej iż największą grupę stanowią uczniowie w wieku 7-12 lat - 263 osób, kolejną grupą wiekową co do wielkości są dzieci w wieku 3-6 lat i stanowi ją 185 osób, 148 osób należy do grupy wiekowej 13-15 lat, natomiast najmniej liczną grupą - 134 osób stanowią dzieci w wieku 0-2 lata.

Tabela 10. Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2012 r.

Wiek	Liczba dzieci
0-2 lata	134
3-6 lat	185
7-12 lat	263
13-15 lat	148

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

W 2012 roku subwencja oświatowa w gminie wyniosła 2674 tys. zł.

7. Kultura, sport i rekreacja

Gmina Sułów posiada duże zasoby dziedzictwa kulturowego w postaci między innymi zabytków o znaczeniu historycznym. Do zabytków należą zarówno budynki, cmentarze, krzyże, drogi oraz zieleń.

Na terenie Kitowa znajduje się cmentarz zamknięty z I wojny światowej, kapliczka murowana z początku XX wieku oraz mogiła zbiorowa wymordowanych mieszkańców z 1943 roku. W Klemensowie interesującym zabytkiem jest zespół pałacowo - parkowy, pałac murowany 1744-47 oraz oranżeria. Zespół folwarczny składający się z domu administratora murowanego z XIX wieku, domu stajennego z XIX wieku, stajni murowanej z XIX wieku, spichlerza murowanego z XIX wieku oraz młynu wodnego z początku XX wieku oraz elektrownię wodną murowaną z 1913 roku można zwiedzić w Michalowie. W miejscowości Sąsiadka znajduje się zabytek w postaci grodziska z podgrodziem i wałami z X - XV wieku. Zabytkowy młyn drewniany z 1890 roku znajduje się w Sułówku.

Natomiast w samym Sułowie znajduje się zabytkowy zespół urzędu gminy z XIX wieku wraz z zielenią mu towarzyszącą.

W gminie Sułów znajdują się dwa kościoły znajdujące się w: Tworyczowie (kościół parafialny), Deszkowicach Pierwszych (kościół parafialny) oraz jedna kaplica w Sułowie.

Na terenie gminy Sułów znajdują się ogółem trzy placówki biblioteczne w tym jedna biblioteka i dwie filie. Jak wskazują dane z 2012 roku liczba czytelników w bibliotekach publicznych wynosi 609 osób, natomiast wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach wynosi 31,0. Biblioteka gminna spełnia swoje podstawowe zadanie, które polega na udostępnianiu mieszkańcom książek i propagowaniu czytelnictwa wśród mieszkańców gminy.

Na terenie gminy Sułów nie ma znaczących jednostek, które skupiają wokół siebie życie kulturalne. Jedynie częściowo działalność tą prowadzi Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie. Duże możliwości dają budynki po byłych szkołach i remizach Ochotniczych Straży Pożarnych, które w perspektywie długookresowej można przekształcić w centra kultury regionalnej.

Ogromny potencjał kulturalny i rozwojowy dla gminy stanowią nowe możliwości jakie dają środki pochodzące z Unii Europejskiej zaplanowane dla regionów w perspektywie finansowej 2014- 2020.

Na terenie gminy Sułów funkcjonują 2 kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS oraz 3 sekcje sportowe, które liczą 79 członków, w tym 64 mężczyzn i 15 kobiet. 55 osób to ćwiczący którzy nie ukończyli 18 lat (chłopcy- 40, dziewczęta- 15). Osoby ćwiczące w klubach mają do dyspozycji jednego instruktora sportowego oraz trzy osoby, prowadzące zajęcia sportowe. Poniższa

tabela zawiera zestawienie danych z 2010 roku i 2012 roku, które ukazują jak rozwinęła się kultura fizyczna, sport i rekreacja na terenie gminy Sułów.

Tabela 11. Kultura fizyczna, sport i rekreacja w gminie Sułów w latach 2010 i 2012

Wskaźnik	2010 r.	2012 r.
kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS	1	2
sekcje sportowe	1	3
członkowie	21	79
ćwiczący ogółem	52	79
ćwiczący mężczyźni	52	64
ćwiczące kobiety	0	15
ćwiczący do 18 lat ogółem	20	55
ćwiczący do lat 18 chłopcy	20	40
ćwiczące do lat 18 dziewczęta	0	15
instruktorzy sportowi	2	1
inne osoby prowadzące zajęcia sportowe	1	3

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Wyżej przedstawione dane ukazują duży wzrost liczby członków klubów sportowych na terenie gminy Sułów, w 2010 roku kluby liczyły 21 członków natomiast w 2012 roku było ich już 79. Warto zauważyć, że w 2012 roku pojawiły się kobiety uczestniczące również w życiu sportowym gminy.

8. Turystyka

Gmina Sułów odznacza się cennymi walorami przyrodniczymi, bogactwem dziedzictwa kulturowego oraz przyjaznym nastawieniem tutejszych mieszkańców do wszystkich turystów.

Gmina Sułów położona na Zachodnim Roztoczu w dolinie rzek Por i Wieprz stwarza dla turystów możliwości obcowania z pięknem natury. Różnorodność

przyrody oraz duże kompleksy leśne sąsiadujące z Roztoczańskim Parkiem Narodowym i Szczebrzeszyńskim Parkiem Krajobrazowym stwarzają swoisty mikroklimat, a ekologicznie czyste tereny przyczyniają się do produkcji zdrowej żywności.

Doskonałym miejscem do wypoczynku, rekreacji i uprawiania sportów wodnych jest znajdujący się częściowo na terenie gminy zbiornik wodny „Nielisz", którego lustro wody zajmuje obszar 950 ha, co klasyfikuje go na 1 miejscu po wschodniej stronie kraju i 11 miejscu w Polsce pod względem wielkości. Stare dorzecze rzek Por i Wieprz, na którym powstał zalew obfituje wieloma gatunkami ryb, stwarzając dla wędkarzy swoisty raj. Otoczony iglastymi lasami tworzy niepowtarzalny krajobraz oraz doskonałe warunki wypoczynku.

Gmina Sułów posiada również wiele wspomnianych w poprzednim rozdziale zabytków które są atrakcją dla przybywających na jej tereny turystów.

9. Ochrona zdrowia

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

Na terenie gminy Sułów funkcjonują dwa ośrodki zdrowia: w Tworyczowie oraz w Michalowie. W ośrodku zdrowia w Tworyczowie przyjmuje jeden lekarz, jedna pielęgniarka szkolna i jedna położna. W ośrodku zdrowia w Michalowie jest dwóch lekarzy, w tym jeden pediatra, trzy pielęgniarki i jedna położna. W każdym z ośrodków przyjmują również stomatolodzy- po jednym w każdym. Na jednego lekarza przypada średnio około 1600 pacjentów.

Ponieważ gmina nie posiada szpitala, mieszkańcy korzystają ze szpitali położonych najbliżej gminy, które znajdują się w Szczebrzeszynie oraz w Zamościu.

W gminie znajdują się dwa punkty apteczne pierwszego typu.

Z przedstawionych powyżej informacji można zauważyć, że sytuacji w służbie zdrowia w gminie Sułów nie wygląda najlepiej. Wynika to między innymi z bardzo małej ilości lekarzy (3 w tym jeden pediatra) oraz stomatologów (2).

Sytuacja ta ma wpływ na to, że bardzo duża liczba ludności przypada na jednego lekarza oraz stomatologa co może w znacznym stopniu wydłużyć czas oczekiwania na wizytę u specjalisty.

Na terenie gminy Sułów do 2010 roku funkcjonował dom pomocy społecznej z 90 miejscami. Obecnie dom pomocy społecznej został przeniesiony do Szczebrzeszyna na ul. Błonie.

10. Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwe piętno na jej funkcjonowaniu.

Od dnia 1 sierpnia 2002 roku do dnia 31 stycznia 2011 roku na terenie gminy Sułów funkcjonował Posterunek Policji, którego zasięg obejmował dwa 17 miejscowości podzielonych na dwa rejony służbowe. Obecnie teren gminy Sułów podlega pod Komisariat Policji w Szczebrzeszynie.

Komisariat Policji w Szczebrzeszynie od 1 lutego 2011 roku swoim działaniem obejmuje teren trzech gmin tj. Gminy Szczebrzeszyn, Gminy Radecznica i Gminy Sułów. Teren działania nowopowstałego komisariatu został podzielony na 4 rejony: miasto Szczebrzeszyn - **rejon nr 1**. Pozostałe miejscowości Gminy Szczebrzeszyn tj. Brody Małe, Brody Duże, Lipowiec Kolonia, Niedzieliska, Niedzieliska Kolonia, Kąty, Kąty Pierwsze, Kąty Drugie, Wielącza, Wielącza Poduchowna, Wielącza Kolonia, Bodaczów, Kawęczyn, Kawęczynek - **rejon nr 2**. Radecznica, Gruszka Zaporska, Zaporze, Dzielce, Zaburze, Czarnystok, Mokrelipie, Latyczyn, Gorajec Zastawie, Gorajec Stara Wieś, Gorajec Zagroble, Gaj Gruszczański, Podborcze, Trzęsiny, Podlesie Duże, Podlesie Małe, Zakłodzie, Kolonia Gorajec Zagroble, Wólka Czarnostocka - **rejon nr 3**. Sułów, Michałów, Deszkowice I, Deszkowice II, Rozłopy, Rozłopy Kolonia, Kulików, Sąsiadka, Źrebce, Kolonia Sułów, Sułówek, Kitów, Tworyczów, Kolonia Kawęczyn, Sułowiec - **region nr 4**.

W chwili obecnej w skład KP wchodzi 23 etaty policyjne i 2 cywilne. Rejon działania komisariatu w 2011 roku był obsługiwany przez czterech dzielnicowych, trzech pracowników kryminalnych oraz czternastu (1 wakat) policjantów patrolowych. Siedzibą komisariatu jest miasto Szczebrzeszyn.

Z analizy zagrożenia przestępczością na terenie działania KP Szczebrzeszyn wynika, że w I kwartale 2012 roku wszczęto ogółem 52 dochodzenia, stwierdzono 57 czynów, wykryto 54- ogólna wykrywalność wyniosła 94,7%. Natomiast w analogicznym okresie roku 2011 (sumując ówczesne posterunki) wszczęto 63 dochodzenia, stwierdzono 122 czyny, wykryto 109- ogólna wykrywalność wynosiła 89,3%. Świadczy to o tym, że w I kwartale 2012 roku wszczęto o 11 dochodzeń mniej, nastąpił spadek stwierdzonych czynów o 53,3%.

Reasumując, w I kwartale 2012 roku wystąpił wzrost wykrywalności ogólnej przestępstw o 5,4 % w porównaniu d analogicznego okresu roku 2011.

Zagrożenie przestępczością w poszczególnych miejscowościach na terenie działania KP Szczebrzeszyn przedstawia się następująco:

Tabela 12. Zagrożenie przestępczością.

Miejscowość		2011		**2012**	
1.	Miasto Szczebrzeszyn	22	28%	**29**	**28%**
2.	Brody Małe	1	1%	**-**	**-**
3.	Brody Duże	-		**1**	**1%**
4.	Lipowiec Kolonia	-	-	**-**	
5.	Niedzieliska	1	1%	**1**	**1%**
6.	Niedzieliska Kolonia	-	-	**-**	**-**
7.	Kąty	-	-	**-**	**-**
8.	Kąty Pierwsze	-	-	**1**	**1%**
9.	Kąty Drugie	3	4%	**1**	**1%**
10.	Wielącza	2	2%	**3**	**4%**
11.	Wielącza Poduchowna	1	1%	**-**	**-**
12.	Wielącza Kolonia	2	2%	**1**	**1%**
13.	Bodaczów	9	11%	**8**	**12%**
14.	Kawęczyn	7	9%	**3**	**4%**
15.	Kawęczynek	-	-	**-**	**-**
16.	Radecznica	3	4%	**2**	**3%**
17.	Grusza Zaporska	1	1%	**1**	**1%**
18.	Zaporze	1	1%	**-**	**-**
19.	Dzielce	-	-	**-**	**-**
20.	Zaburze	3	4%	**1**	**1%**
21.	Czarnystok	1	1%	**1**	**1%**

22.	Mokrelipie	-	-	**1**	**1%**
23.	Latyczyn	3	4%	**-**	**-**
24.	Gorajec Zastawie	-	-	**1**	**1%**
25.	Gorajec Stara Wieś	1	1%	**1**	**1%**
26.	Gorajec Zagroble	1	1%	**-**	**-**
27.	Kolonia Gorajec Zagroble	-	-	**1**	**1%**
28.	Gaj Gruszczański	-	-	**-**	**-**
29.	Podborcze	-	-	**-**	**-**
30.	Trzęsiny	-	-	**1**	**1%**
31.	Podlesie Duże	1	1%	**1**	**1%**
32.	Podlesie Małe	-	-	**-**	**-**
33.	Zakłodzie	-	-	**-**	**-**
34.	Wólka Czarnostocka	-	-	**1**	**1%**
35.	Sułów	1	1%	**1**	**1%**
36.	Michałów	2	2%	**2**	**3%**
37.	Deszkowice I	6	8%	**5**	**8%**
38.	Deszkowice II	-	-	**-**	**-**
39.	Rozłopy	-	-	**2**	**3%**
40.	Rozłopy Kolonia	-	-	**-**	**-**
41.	Kulików	-	-	**-**	**-**
42.	Sąsiadka	-	-	**1**	**1%**
43.	Źrebce	-	-	**1**	**1%**
44.	Kolonia Sułów	1	1%	**-**	**-**
45.	Sułówek	-	-	**1**	**1%**
46.	Kitów	3	1%	**2**	**3%**
47.	Tworyczów	3	4%	**1**	**1%**
48.	Kolonia Kawęczyn	-	-	**-**	**-**
49.	Sułowiec	2	2%	-	-

Dane Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie

Z dokładnego zestawienia wynika, że największe zagrożenie przestępczością występuje w mieście Szczebrzeszyn, gdzie w I kwartale 2012 roku stwierdzono 29 czynów przestępczych, co stanowi 28% ogółu przestępstw dokonanych na terenie działania KP Szczebrzeszyn, z kolei na terenie gminy Sułów stwierdzono 1 czyn przestępczy co stanowiło zaledwie 1% przestępstw dokonanych na terenie działania KP w Szczebrzeszynie.

Przestępczość w I kwartale 2012 roku przedstawia się następująco:

Tabela 13. Dane dotyczące przestępczości na terenie działania KP Szczebrzeszyn.

KP SZCZEBRZESZYN

Kategoria przestępstwa	I KW 2011					I KW 2012				
	wszczęto	Zakoń-czono	stwierdzono	wykryto	Wskaźnik wykrywalności %	wszczęto	zakończono	Stwierdzono	wykryto	Wskaźnik wykrywalności %
Zabójstwo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zgwałcenie	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
Kradzież cudzej rzeczy	9	12	14	8	66,7	6	3	2	1	50
Kradzież kieszonkowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kradzież samochodu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kradzież z włamaniem	8	12	20	17	84,2	6	3	4	3	75
Rozbój i wymuszenie rozbójnicze	0	1	1	1	100	2	1	1	1	100
Pożar z winy umyślnej	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
RAZEM PRZESTĘPSTWA	**17**	**25**	**35**	**26**	**74,3**	**16**	**8**	7	**5**	**71,4**
Uszczerbek na zdrowiu	0	0	0	0	0	4	3	4	4	100
Bójki i pobicia	1	1	1	0	0	0	1	1	1	100
Uszkodzenie mienia	4	5	5	3	60,0	2	2	2	2	100
Krótkotrwały zabór pojazdu	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	0	0	3	3	100	0	1	6	6	100

Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii	0	0	0	0	0		1	1	1	100
Fałszerstwo kryminalne	0	2	2	1	50,0	1	1	0	0	0
Fałszerstwo gosp.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Oszustwo krym.	2	0	1	1	100	0	1	0	0	0
Oszustwo gosp.	0	0	0	0	0	0	0	2	2	100
Korupcja	0	0	15	15	100	0	0	0	0	0
Przeciwko obrot. gospod.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Akcyza skarbowa	0	1	0	0	0	0	2	1	1	100
Pozostałe z KKS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Przestępstwa drogowe	15	16	18	18	100	15	14	14	14	100
Art. 178a § 1 i 2	15	16	18	18	100	15	14	14	14	100
Pożar z winy nieumyślnej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM O CHARAKTERZE KRYMINALNYM	37	41	60	47	78,3	29	28	31	28	90,3
RAZEM O CHARAKTERZE GOSPODARCZYM	1	1	15	15	100	2	3	8	8	100
OGÓŁEM PRZESTĘPSTWA	**63**	**72**	**122**	**109**	**89,3**	**52**	**50**	**57**	**54**	**94,7**

Dane Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie

Z dokonanego zestawienia wynika, że w I kwartale 2012 roku nastąpił spadek zagrożenia przestępczością ogółem tj. przedstawia się to mniejszą liczbą stwierdzonych przestępstw o 53,3% w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. Uzyskano wykrywalność ogólną 94,7% , wyższą o 5,4% niż w I kwartale 2011 roku, która wyniosła 89,3%. Spadła liczba wszczętych dochodzeń w przestępstwach o charakterze kryminalnym w I kwartale 2012 roku do 29, w porównaniu do I kwartału 2011 roku gdzie wszczęto 37dochodzeń. Spadła

ilość stwierdzonych przestępstw o charakterze kryminalnym, gdzie liczba stwierdzonych przestępstw w I kwartale wyniosła 31, natomiast w analogicznym okresie w 2011- 60. Wykrywalność w I kwartale 2012 roku w przestępstwach o charakterze kryminalnym wyniosła 90,3%, natomiast w analogicznym okresie roku 2011 78,3%. Wynika z tego, że wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym wzrosła w stosunku do roku 2011 o 12,0%.

W I kwartale 2012 roku wszczęto w kategorii przestępstw o charakterze gospodarczym 2 natomiast w analogicznym okresie roku 2011 wszczęto 1.

W I kwartale 2012 roku w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych ustalono 44 podejrzanych, w tym 2 nieletnich.

Biorąc pod uwagę uzyskane wyniki w pracy dochodzeniowej w I kwartale 2012 roku przez policjantów Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie należy stwierdzić, iż praca ta była na lepszym poziomie, biorąc pod uwagę czyny stwierdzone i wykryte.

W I kwartale 2012 roku policjanci Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie osiągnęli następujące wyniki w służbie prewencyjnej:

Tabela 14. Wyniki KP Szczebrzeszyn w służbie prewencyjnej.

	I KW 2011	**I KW 2012**
Legitymowani	2705	2130
Pouczenia	64	10
Wnioski	20	19
Mandaty	492	445

Dane Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie

Wyniki te świadczą o tym, że w I kwartale 2012 roku w porównaniu z analogicznym okresem roku 2011 represja ujawnionych wykroczeń utrzymuje się na podobnym poziomie.

Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym na terenie działania Komisariatu Policji Szczebrzeszyn przedstawia się następująco:

Tabela 15. Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

KP Szczebrzeszyn	WYPADKI	ZABICI	RANNI	KOLIZJE
I KW 2011	3	0	4	24
I KW 2012	0	0	0	24

Dane Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie

Ponadto w I kwartale 2011 roku policjanci brali udział w 265 (173-2011) interwencjach w tym 62 (76-2011) były to interwencje domowe.

Tabela 16. Zdarzenia na terenie KP w Szczebrzeszynie.

Zdarzenia	I KW 2011 r.	I KW 2012 r.
Wykroczenia ogółem	576	474
Wnioski do sądu	20	19
Mandaty karne	492	445
Pouczenia	64	10
Interwencje ogółem	173	265
Domowe	76	62
W miejscu publicznym	47	116
Zatrzymane dowody rejestracyjne	33	31
Zatrzymane prawa jazdy	8	18

Dane Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie

W I kwartale 2012 roku policjanci Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie osiągnęli podobną represję mandatową jak w analogicznym okresie 2011 roku. Wzrosła represja osób pieszych. Reasumując wyniki, jakie uzyskali policjanci Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie w pracy prewencyjnej w I kwartale 2012 roku można stwierdzić, iż praca kształtuje się na podobnym poziomie w stosunku do I kwartału roku poprzedniego.

Pogarszające się warunki materialne i liberalizacja przepisów prawa stwarzają możliwości ujawniania się następujących zagrożeń:

- w sferze przestępczości kryminalnej trzeba liczyć się z dużą aktywnością elementu przestępczego, który będzie dążył do polepszenia swoich

warunków bytowych przez dokonywanie przestępstw a w związku z powiększającą się znieczulicą społeczną, ujawniają się większe trudności z wykrywaniem sprawców przestępstw. Przestępstwa o tym charakterze mogą być również popełniane przez osoby nieletnie, zwłaszcza na terenach placówek wychowawczych.

- brak pracy a wręcz chęci do jej podjęcia może skutkować wzrostem przestępczości w sferze włamań i kradzieży, rozbojów.
- w sferze porządku publicznego mogą nastąpić zagrożenia związane z nadmiernym spożyciem alkoholu a co za tym idzie ze zwiększoną liczbą zakłóceń porządku, dewastacji mienia, zaśmiecania.
- szczególnie w szkołach może nasilić się rozprowadzanie i używanie wszelkich środków odurzających.

Analiza stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie działania Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie za I kwartał 2012 r. pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków:

- wzrost ogólnej wykrywalności przestępstw o 5,4%
- wzrost wykrywalności przestępstw kryminalnych o 12,0%
- nastąpił spadek wszczętych, stwierdzonych i wykrytych przestępstw kryminalnych

Praca policjantów Komisariatu Policji w Szczebrzeszynie w dalszym ciągu będzie kontynuacją dotychczas podejmowanych działań i koncentrować się będzie na zagadnieniach wymagających usprawnień w zakresie:

- podnoszenia efektywności pracy kryminalnej w celu podniesienia wykrywalności przestępstw;
- poprawy jakości czynności procesowych wykonywanych na miejscu zdarzenia;
- podniesieni wskaźnika skuteczności poprzez zwiększenie częstotliwości zastosowania tymczasowego zajęcia mienia ruch omowego;
- podejmowania stanowczych działań przy zabezpieczeniu ładu i porządku publicznego;
- zwiększenie represji w stosunku do osób popełniających wykroczenia porządkowe;
- poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, a w szczególności w ujawnianiu nietrzeźwych kierujących;
- ujawnianiu większej liczby czynów zabronionych dokonywanych przez nieletnich;

- kierowanie służb patrolowych w miejsca najbardziej zagrożone przestępczością;
- nasilenie współpracy z instytucjami współdziałającymi
- zwiększenie wykrywalności w wykroczeniach wnioskowych.

11. Pomoc społeczna

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w Gminie Sułów wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez GOPS mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich jest kryterium dochodowe. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych.

W wykonywaniu zadań GOPS współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez GOPS na realizację zadań w latach 2010-2012.

Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

Wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Ogółem	1731059	1881108	1981268
W tym na świadczenia pomocy społecznej	303178	318059	367118
W tym na świadczenia rodzinie	1427341	1563049	1614150
Na zadania własne gminy	303718	318059	367118
Na zadania zlecone gminy	1427341	1563049	1614150

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy ulegała nieznacznemu wzrostowi.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	365	360	393
liczba rodzin	200	202	214
liczba osób w rodzinach	723	721	745

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułowie

Liczba osób objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 ulegała zmianie z roku na rok (723 osób w rodzinach w 2010 roku, 721 osób w rodzinach w 2011 roku, 745 osób w rodzinach w 2012 roku). Wpływ na taką sytuację mogło mieć m.in. niskie kryterium dochodowe obowiązujące przy ubieganiu się o wsparcie, które zawęziło liczbę osób uprawnionych do korzystania z pomocy oraz pogarszająca się sytuacja na rynku pracy wynikająca min. z kryzysu ekonomicznego, który objął swym zasięgiem państwa Unii Europejskiej.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największą grupę stanowili osoby w wieku produkcyjnym (396 osób). Ci z nich, którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci zasiłków okresowych, celowych, zasiłków na zakup żywności. Znacznie mniejsze, choć spore, grupy reprezentowały osoby w wieku nauki szkolnej korzystające z pomocy w formie posiłków (226 osób) i osoby w wieku poprodukcyjnym korzystające z pomocy w formie zasiłku stałego, zasiłków celowych i usług opiekuńczych (38 osób)

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejszą grupę w 2012 roku stanowiły osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo. Obecność tych osób w gronie beneficjentów GOPS-u należy tłumaczyć uzyskiwaniem przez nie niskich dochodów uniemożliwiających utrzymanie siebie i swoich rodzin.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie za lata 2010-2012.

Tabela 19. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

Powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Ubóstwo	78	59	123	283	209	442
Bezdomność	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	52	48	51	287	262	268
Bezrobocie	95	91	87	362	343	316
Niepełnosprawność	37	42	48	109	110	125
Długotrwała lub ciężka choroba	64	70	67	203	205	189
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	23	0	17	108	0	103

Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	10	11	11	26	33	24
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	3	0	10	8	0
Zdarzenie losowe	4	1	1	10	4	3
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	4	0	0	16	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułowie

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie było bezrobocie. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia GOPS-u z tego powodu systematycznie wzrastała.

Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były również: długotrwała choroba, potrzeba ochrony macierzyństwa, niepełnosprawność.

12. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z danych, jakimi dysponuje Ośrodek wynika, że dominującym orzeczonym stopniem niepełnosprawności jest umiarkowany stopień, przeważającą grupą wiekową są ludzie młodzi, a najczęstszą przyczyną niepełnosprawności jest upośledzenie umysłowe (w przypadku orzeczeń Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności).

W zależności od sytuacji i potrzeb system pomocy społecznej przewiduje różnorodne świadczenia, mające na celu poprawę sytuacji bytowej i ułatwienie egzystencji osobie niepełnosprawnej w środowisku. Poza obligatoryjnymi świadczeniami (renta socjalna wypłacana przez ZUS, zasiłek stały wyrównawczy, zasiłek stały, zasiłek pielęgnacyjny świadczona jest szersza pomoc. W ramach pracy socjalnej prowadzone jest szeroko pojęte poradnictwo dotyczące uprawnień, jak również rozwiązywania problemów Życiowych, pomoc w integracji ze środowiskiem i rodziną, pomoc w kontaktach z innymi instytucjami, organizacjami, kościołami.

Jednym z najbardziej efektywnych świadczeń oferowanych przez Ośrodek, przyznawanych osobom samotnym, które mają trudności z funkcjonowaniem w miejscu zamieszkania z powodu choroby, niepełnosprawności, podeszłego wieku są usługi opiekuńcze – pozwalające utrzymać jednostkę w naturalnym środowisku.

W sytuacjach, gdy sprawowanie opieki nad osobą starszą, chorą lub niepełnosprawną nie jest możliwe w miejscu zamieszkania z powodu np. konieczności sprawowania nad chorym całodobowej opieki lub braku możliwości zapewnienia pomocy w domu, gmina może zapewnić pomoc w formie opieki stacjonarnej w placówkach pomocy społecznej, w których osoby tego wymagające mogą liczyć na całodobową opiekę lekarzy, pielęgniarek i innego personelu.

W gminie Sułów zamieszkuje 840 osób niepełnosprawnych, co stanowi 17,1% ogółu populacji gminy. 7,2% osób niepełnosprawnych stanowią mężczyźni, natomiast kobiety 9,9% ogółu osób niepełnosprawnych z terenu gminy. Prawnie uznaną niepełnosprawność posiada 754 osób, 316 mężczyzn i 438 kobiet co stanowi odpowiednio 37,6.% i 52,1% ogółu osób niepełnosprawnych zamieszkujących w gminie Sułów.

Wychodząc naprzeciw potrzebie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w społeczeństwie od 1 grudnia 2004 roku na terenie gminy funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej. Na jego potrzeby został adaptowany budynek po byłej szkole podstawowej w Rozłopach. W zajęciach organizowanych w WTZ bierze udział około 35 niepełnosprawnych. Uczestnikami warsztatów są ludzie z dysfunkcjami psychicznymi lub fizycznymi, schorzeniami lub uszkodzeniami ograniczającymi w sposób zasadniczy ich podstawowe czynności życiowe. Zajęcia w warsztacie są prowadzone zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji i terapii. Metody, formy i tempo

pracy instruktorzy dostosowują do możliwości każdego uczestnika. Niepełnosprawni mogą rozwijać i pogłębiać swoje zainteresowania i umiejętności w pracowniach: plastycznej, ceramicznej, stolarsko – wikliniarskiej, poligraficznej, krawiecko – dziewiarskiej, gospodarstwa domowego i ogrodniczej.

13. Problemy uzależnień i przemoc w rodzinie

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań. Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 20. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Wskaźnik		W Polsce	W gminie do 10 tys. mieszk.
Liczba osób uzależnionych od	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 200 osób

alkoholu			
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	Około 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie w gminie Sułów w latach 2010-2012.

Tabela 21. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012

Wielkość wydatków	2010 r.	2011r.	2012r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	36000	37000	24000

na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	2000	1000	2000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	**38000**	**38000**	**26000**

Dane własne gminy

W latach 2010-2012 wysokość kwot wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie uległa znacznemu zmniejszeniu.

14. Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z największych problemów, mającym charakter globalny. Mimo rosnącego dobrobytu Polaków nie jest on dystrybuowany równomiernie, a część polskiego społeczeństwa nie jest w stanie zaspakajać swoich podstawowych potrzeb bytowych. Z tego powodu poprawa sytuacji osób ubogich jest dziś powszechnie akceptowanym obowiązkiem polityki społecznej.

Wśród uwarunkowań ubóstwa wymienia się przyczyny makrostrukturalne, związane z sytuacją społeczno - gospodarczą kraju, natomiast zwolennicy tradycyjnych reguł rynkowych jego przyczyn poszukują w niewłaściwych zachowaniach samych ubogich.

Według danych własnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułowie na koniec 2012 roku liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w rodzinach wyniosła ogółem 755 osób co stanowiło 15,6 % mieszkańców gminy, natomiast liczba osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w których występuje problem ubóstwa wyniósł 442 osoby co stanowiło aż 58,5 % ogółu korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Ubóstwo jest splotem bardzo wielu indywidualnych czynników, wśród których największe znaczenie mają:

- występowanie alkoholizmu w rodzinie,
- wielodzietność,
- przeludnienie mieszkań lub wynajmowanie na wolnym rynku,
- podeszły wiek,
- niepełnosprawność,
- pozostawanie w kręgu subkultury ludzi ubogich.

Makrospołeczne tendencje odzwierciedlają się również na terenie gminy Sułów. Z ogólnej analizy danych wynika, iż w roku 2012 zasadniczą przyczyną ubiegania się o pomoc było bezrobocie i ubóstwo.

15. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych

Bardzo ważną w życiu dziecka jest potrzeba bezpieczeństwa, akceptacji i troski rodzicielskiej. Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych zapewnia się wsparcie prowadzone w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających. Dla prawidłowego rozwoju dziecka niezbędnym jest zapewnienie mu właściwej opieki w rodzinie naturalnej lub warunkach maksymalnie zbliżonych do tych, które w niej występują.

16. Starzenie się społeczeństwa

Od początku lat 90 XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski. Starość nie jest pojęciem jednoznacznym. Różnie można określać początek tego okresu zarówno w życiu jednostek, jak i całych zbiorowości. W demografii starość jednostek dzieli się na: młodszy wiek poprodukcyjny (60 - 69 lat), starszy wiek poprodukcyjny (70 - 79 lat) oraz starość sędziwą (powyżej 80 lat). Proces starzenia się społeczeństwa polega na wzroście liczby osób w starszym wieku i ich udziału w ogólnej liczbie ludności przy jednoczesnym spadku liczby i udziału dzieci i młodzieży w ogólnej liczbie ludności.

Przewiduje się, że populacja mieszkańców Europy, która stanowi ok. 10% ludności świata, za 50 lat zmniejszy się do 5%. Według prognozy na 2025 rok ponad 24% populacji Polaków stanowić będą emeryci.

Sytuacja ta wymusza konieczność:

- podjęcia działań na rzecz poprawy sytuacji materialnej osób starszych,
- przeciwdziałania postępującej niesprawności psychofizycznej,
- przeciwdziałania poczuciu osamotnienia osób starszych,
- dbałość o stan zdrowia osób starszych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju badań profilaktycznych.

Tabela 22. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

Wskaźnik	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	903	880	855
liczba osób w wieku produkcyjnym	2839	2854	2847
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1159	1129	1127
ogółem	4901	4863	4829

Dane Głównego Urzędu Statystycznego

Osoby starsze w znacznej większości są osobami sprawnymi umysłowo i fizycznie, pragnącymi normalnie funkcjonować w społeczeństwie. Borykają się one z różnorakimi problemami związanymi z aktywnym uczestnictwem w życiu rodzinnym, zawodowym i kulturalnym. Na terenie gminy Sułów brak jest ofert dla seniorów w zakresie możliwości korzystania z usług i szerokiej oferty proponowanej zarówno przez instytucje, jak i organizacje pozarządowe. Jak wynika danych statystycznych mieszkańcy gminy Sułów jako populacja wyraźnie się starzeją. Jak wynika z danych za lata 2010 - 2012, o ile liczba kobiet i mężczyzn jest podobna w wieku do 18 lat i ponad, o tyle w okresie od 18 roku do 65 znacznie spada liczba mężczyzn. Oznacza to, że na naszym terenie kobiety żyją znacznie dłużej w porównaniu do mężczyzn, podobnie jak w całym kraju. Kobiet w starszym wieku jest prawie cztery razy więcej niż mężczyzn.

17. Analiza SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii Rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary, które w procesie diagnostyczno - analitycznym zostały wyróżnione jako kluczowe dla rozwiązywania problemów społecznych w perspektywie czasowej 2014-2020:

- bezrobocie i ubóstwo
- rodzina, dziecko i młodzież
- uzależnienia i przemoc w rodzinie
- starzenie się społeczeństwa.

BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet i osób w wieku 45 lat i więcej • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy • upowszechnianie informacji o usługach pośrednictwa zawodowego oraz szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych • przeciwdziałanie służb społecznych ubóstwu w gminie	• zachęcanie inwestorów do tworzenia w gminie nowych miejsc pracy • ograniczanie zjawiska nielegalnego zatrudnienia w gminie
SZANSE	ZAGROŻENIA
• posiadanie przez bezrobotnych wystarczającej wiedzy o dostępnych ofertach pracy, usługach poradnictwa zawodowego oraz szkoleniach • korzystanie z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom z funduszy zewnętrznych	• wzrost poziomu bezrobocia w gminie • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • rosnąca liczba osób bezrobotnych wymagająca aktywizacji • zbyt mała liczba inwestorów w gminie • trudności w znalezieniu zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • postępujące zjawisko ubóstwa w gminie

RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • zapewnienie rodzinom poradnictwa specjalistycznego	• niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież w gminie • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących i rodzin • niedostosowywanie do potrzeb dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • w gminie nie są prowadzone działania profilaktyczne w obszarze zdrowia • nie są prowadzone działania, które mają na celu zwiększenie dostępności do opieki medycznej dla mieszkańców gminy
SZANSE	ZAGROŻENIA
• odpowiednia dostępność szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie gminy • możliwość kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych • rosnąca świadomość zdrowotna mieszkańców • możliwość poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy • istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży	• utrzymująca się liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • utrudnione warunki do prowadzenia pracy socjalnej • niedostatecznie rozpoznane potrzeby rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • brak w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dla dzieci i młodzieży • ograniczona liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania wolnego czasu • ograniczona dostępność opieki medycznej w gminie

UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe • prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	• ograniczona działalność terapeutyczna i rehabilitacyjna w obszarze uzależnień • brak diagnozy kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży • kadra do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętych przemocą w rodzinie nie jest pozyskiwana
SZANSE	ZAGROŻENIA
• rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych lecznictwem oraz wyleczonych z uzależnień • zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożenia uzależnieniami • rosnąca ilość kadry pracującej z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą domową • rosnąca świadomość dzieci i młodzieży co do zagrożeń uzależnieniami	• obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej w gminie • zwiększająca się liczba rodzin potrzebujących wsparcia psychospołecznego i prawnego • rosnąca liczba osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych • zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie • rosnąca liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych

STARZENIE SIĘ SPOŁECZEŃSTWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • dysponowanie wystarczającą liczbą pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania członków rodzin w sprawowaniu opieki nad pochodzącymi z nich osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki są do domów pomocy społecznej • podnoszenie poziomu życia osób starszych w gminie • uwrażliwianie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych	• brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy • ograniczona działalność prozdrowotna wśród osób starszych • niewystarczające działania w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych
SZANSE	ZAGROŻENIA
• rosnąca liczba osób starszych • posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • możliwość skorzystania przez osoby starsze z pomocy ze strony rodziny	• rosnąca liczba osób starszych potrzebujących usług opiekuńczych • brak w gminie grup i instytucji wsparcia dla osób starszych • niezadowalający poziom życia osób starszych • niski udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • marginalizowanie problemów i potrzeb osób starszych • nieodpowiadająca potrzebom osób starszych infrastruktura techniczna w gminie • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów GOPS-u • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	• ograniczone działania inicjujące wolontariat w gminie
SZANSE	ZAGROŻENIA
• dobrze wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej • odpowiednia wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klienta systemu pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej	• zwiększająca się liczba beneficjentów przypadających na jednego pracownika socjalnego • popadanie przez pracowników pomocy społecznej w rutynę i doznawanie syndromu wypalenia zawodowego • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej • nieodpowiednio finansowany system pomocy społecznej • niska liczba wolontariuszy świadczących pomoc

18. Podsumowanie diagnozy

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

1. Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:
- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy
- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego
- pomoc zagrożonym wykluczeniem społecznym.

2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:
- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:
- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:
- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:
    - doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej
    - wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego
    - współpracę z lokalnymi organizacjami pozarządowymi.

III CZĘŚĆ PROGRAMOWA

W części programowej Strategii zawierają się odpowiednio: misja gminy oraz wyznaczone do realizacji na lata 2014-2020 cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań. Ponadto przedstawiono także harmonogram wdrażania strategii oraz działania na rzecz monitoringu i ewaluacji wdrażania strategii.

1. Misja gminy, cele strategiczne i operacyjne, kierunki działań i harmonogram

Misja wyraża wartości, jakie należałoby w wyniku wdrażania strategii osiągnąć. Natomiast wieloszczeblowy układ celów strategicznych określa ogólną orientację działań wspomagających rozwój (wybór drogi), kierunki rozwoju, dziedziny działań i zbiorcze zadania strategiczne określone mianem celów operacyjnych oraz szczegółowe zasady wspierania rozwoju.

Misja – to wyróżniona przyczyna, wiązka celów, która uzasadnia podjęcie działań dla rozwoju polityki społecznej. Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z wartości preferowanych przez tę dziedzinę: postępu społecznego, wzrostu warunków życia i wyrównywania szans.

Biorąc pod uwagę uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne gminy Sułów oraz rolę i znaczenie gminy w regionie deklarację misji władz samorządowych co do kierunków polityki społecznej gminy Sułów sformułowano następująco:

BEZPIECZEŃSTWO- INTEGRACJA- ROZWÓJ

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań. Realizacja misji i związanych z nią celów strategicznych nie jest aktem jednorazowym, ale długotrwałym procesem strategicznym. Mieszkańcy gminy wraz z terytorium, które zamieszkują, tworzą wspólnotę zwaną samorządem terytorialnym.

Rolą władz gminy jest działanie na rzecz swojej wspólnoty samorządowej, tj. na rzecz jej mieszkańców. Dobro mieszkańców winno być głównym zamierzeniem każdego organu władzy samorządowej. Trudną rolą zarządzającego jest pogodzenie częstokroć rozbieżnych interesów mieszkańców gminy.

CEL STRATEGICZNY NR 1
Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu oraz zapobieganie ich skutkom.
CELE OPERACYJNE
1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy. 2. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego. 3. Pomoc zagrożonym wykluczeniem społecznym.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1
1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny. 3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. 4. Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy; przygotowywanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów. 5. Wspieranie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości w gminie. 6. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego

rynku pracy.
7. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
8. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.
2. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych/ zbiórek na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współudział w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem.
8. Powiększenie w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz ubogich oraz z kościołem.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 3

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi wykluczeniem społecznym, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.

3. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych społecznie.
HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2014- 2020
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
Wójt Gminy Sułów, Rada Gminy Sułów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie.
PARTNERZY
Powiatowy Urząd Pracy w Zamościu, Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy i integracji społecznej.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe.
WSKAŹNIKI MONITOROWANE
• wysokość stopy bezrobocia • liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia • liczba osób ubogich, bezrobotnych objętych pracą socjalną oraz liczba osób objętych kontraktami socjalnymi • liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia • liczba nowych inwestorów • liczba podmiotów gospodarczych

- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem

CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW

Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

CEL STRATEGICZNY NR 2

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

CELE OPERACYJNE

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników GOPS-u i placówek oświatowych.

3. Zatrudnianie asystentów rodziny oraz ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Udzielanie przez GOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowujących dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej.
6. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców.
7. Promowanie wśród pracodawców elastycznych form zatrudnienia, ułatwiających godzenie pracy z wychowaniem dzieci.
8. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i kościoła.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego.
3. Zintensyfikowanie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.
4. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży
5. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie.

7. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
8. Kierowanie, w razie potrzeby, sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 3

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania.
2. Zwiększenie dostępności opieki dla dzieci do lat 3 oraz dla dzieci w wieku przedszkolnym.
3. Rozwijanie oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice).
4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy).
5. Organizowanie oferty edukacyjnej dla uczniów uzdolnionych (np. w formie bezpłatnych zajęć), przyznawanie im stypendiów za wyniki w nauce i osiągnięcia sportowe.
6. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego oraz likwidowanie barier architektonicznych.
7. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy; rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 4

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.

2. Zwiększenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii, zgodnie z minimalnym planem zabezpieczenia ambulatoryjnej opieki zdrowotnej. 3. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia w gminie dostępności usług medycznych na poziomie specjalistycznym. 4. Podejmowanie działań wynikających z rozeznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców, w tym opracowywanie i realizowanie programów zdrowotnych. 5. Inicjowanie przedsięwzięć lokalnych mających na celu zaznajomienie mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami.
Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają gminne programy wspierania rodziny, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2014- 2020
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
Wójt Gminy Sułów, Rada Gminy Sułów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.
PARTNERZY
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, PFRON, Organizacja pozarządowe działające w obszarze uzależnień i przemocy w rodzinie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe.

WSKAŹNIKI MONITOROWANE

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin i samotnych rodziców,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym, prawnym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba sprawców przemocy w rodzinie skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,
- liczba dzieci do lat 3 objętych opieką oraz liczba dzieci uczęszczających do placówek przedszkolnych,
- liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego oraz liczba dzieci i młodzieży objętych w ich ramach opieką,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym
- liczba zlikwidowanych barier architektonicznych w obiektach służących dzieciom i młodzieży,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,

- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi,
- liczba opracowanych i realizowanych programów zdrowotnych oraz liczba osób nimi objętych.

CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW

Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

CEL STRATEGICZNY NR 3

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

CELE OPERACYJNE

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

4. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek, podjęcie działań w kierunku utworzenia w gminie klubu seniora, ewentualnie, w sprzyjających okolicznościach, dziennego domu pobytu,
5. Zwiększenie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z kościołem,
7. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
3.Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
4. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach, m.in. poprzez wykorzystanie sieci Internet.
5. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami gminy.
6. Zwiększanie dostępności wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla z zaburzeniami psychicznymi.
7. Zwiększenie dostępu do kształcenia integracyjnego w gminie.
8. Podejmowanie współpracy z PCPR, PUP i PFRON w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
10. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ

Działania ciągłe w okresie 2014- 2020
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
Wójt Gminy Sułów, Rada Gminy Sułów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie, Środowiskowy Dom Samopomocy, Dom Pomocy Społecznej.
PARTNERZY
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu, Urząd Pracy w Zamościu, Organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy i integracji społecznej, PFRON.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, fundusze PFRON, Fundusz Pracy.
WSKAŹNIKI MONITOROWANE
• liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców, • liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością, • liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną, • liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, • liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, • liczba osób korzystających z klubu seniora, • liczba klas integracyjnych oraz liczba osób do nich uczęszczających, • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, • liczba osób objętych usługami rehabilitacyjnymi, • liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w sporcie, kulturze i turystyce, • liczba nowo utworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.

CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW
Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

CEL STRATEGICZNY NR 4
Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.
CELE OPERACYJNE
1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1- 2
1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych; włączanie w ich realizację policjantów i strażników miejskich. 2. Podejmowanie w gminie przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych poświęconych przestępczości i jej skutkom (akcje, kampanie). 3. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych w gminie. 4. Podejmowanie przez jednostki gminy i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadgminnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości. 5. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego. 6. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont ulic i dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników, przejść dla pieszych i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół.

HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2014- 2020
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
Wójt Gminy Sułów, Rada Gminy Sułów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie,.
PARTNERZY
Szkoły ponadgimnazjalne, policja, prokuratura, sądy, kuratorzy sądowi, społeczność lokalna.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe.
WSKAŹNIKI MONITOROWANE
• liczba popełnionych i wykrytych przestępstw • liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych • liczba przedsięwzięć edukacyjno-informacyjnych • liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze • stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW
Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

CEL STRATEGICZNY NR 5
Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.
CELE OPERACYJNE
1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej. 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1
1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie oraz zachęcanie do podjęcia specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej oraz w zawodzie pracownika socjalnego. 2. Zatrudnianie asystentów rodziny, 3. Rozwijanie infrastruktury socjalnej w gminie poprzez poszerzenie oferty już działających jednostek oraz utworzenie, w razie potrzeby, nowych. 4. Projektowanie i wdrażanie nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy. 5. Zapewnienie mieszkańcom szerszego dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez utworzenie strony internetowej GOPS-u.
KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2
1. Kontynuowanie realizacji zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. 2. Inicjowanie w gminie działalności nowych organizacji pozarządowych

funkcjonujących w obszarze polityki społecznej. 3. Wspieranie lokalowe organizacji pozarządowych, promowanie ich działalności oraz udzielanie im pomocy w nawiązaniu współpracy międzynarodowej oraz w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet samorządu źródeł finansowania. 4. Zwiększenie dostępności informacji o sektorze pozarządowym działającym w gminie. 5. Zachęcanie mieszkańców gminy do udziału w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych oraz wspieranie inicjatyw społecznych. 6. Propagowanie idei wolontariatu oraz pozyskiwanie wolontariuszy do udziału w realizacji zadań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych.
Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Sułów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.
HARMONOGRAM REALIZACJI DZIAŁAŃ
Działania ciągłe w okresie 2014- 2020
PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE
Wójt Gminy Sułów, Rada Gminy Sułów, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie,.
PARTNERZY
ROPS w Lublinie, organizacje pozarządowe, instytucje kultury, media obywatelskie.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy.

WSKAŹNIKI MONITOROWANE
• liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej, • liczba asystentów rodziny, • liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, • liczba organizacji pozarządowych wspieranych przez samorząd gminy, • liczba wolontariuszy, • stopień dostępności informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych oraz działalności sektora pozarządowego.
CZĘSTOTLIWOŚĆ POMIARU WSKAŹNIKÓW
Wskaźniki będą monitorowane na bieżąco a pomiar wskaźników będzie się odbywał na koniec każdego roku. Raport z pomiaru i wielkości osiągniętych wskaźników będzie sporządzony w formie sprawozdania na koniec roku.

2. Monitoring i ewaluacja wdrażania strategii

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów na lata 2014-2020 będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty zgodnie z harmonogramem, ujętym w opracowywanych corocznie planach działań.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy

wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem wójta, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz jednostek mu podległych. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem wójta.

Zespół oceniający strategię będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotuje raport monitoringowy-sprawozdanie. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie przekaże wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących i wszelkich prac mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. W większości są one dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych instytucji i organizacji realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji. W przypadku części danych może zaistnieć potrzeba przeprowadzenia badań ankietowych wśród mieszkańców gminy oraz w kluczowych dla rozwiązywania lokalnych problemów społecznych podmiotach.

Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. Konsultacje społeczne

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2014 – 2020 poddana została szerokim konsultacjom społecznym, które pozwoliły na zbudowanie wzajemnego zaufania i zrozumienia przy realizacji działań wynikających ze Strategii. Zachowana została zasada partnerstwa, która wyraża się w przyznaniu równego prawa do wyrażenia głosu i zaprezentowania

opinii dotyczących celów i działań określonych w projekcie Strategii. Naszym celem było zebranie możliwie szerokiego i reprezentatywnego spektrum opinii na temat projektu. Konsultacje zostały przeprowadzone w następujący sposób:

Założenia do projektu Strategii zostały zamieszczony na stronie internetowej Gminy Sułów, gdzie każdy zainteresowany podmiot miał możliwość wyrazić swoją opinię lub propozycję zmian. Projekt Strategii był również dostępny do zapoznania się w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułowie w celu ewentualnego złożenia wniosków. Przyjęliśmy również możliwość składania uwag drogą elektroniczną na adres miejscowego GOPS.

IV UWAGI KOŃCOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułów na lata 2014 – 2020 jest kontynuacją realizacji Strategii na lata 2004 – 2013. Stanowi jednak bardziej kompleksową analizę sytuacji Gminy Sułów w aspekcie polityki społecznej. Strategia precyzuje zadania samorządu gminnego w zakresie problemów społecznych i nakreśla pożądane kierunki ich działania. Jako wieloletni dokument planistyczny, będzie wymagała uszczegółowienia i precyzowania w trakcie okresu wdrożeniowego. Zakłada realizację wielu powiązanych ze sobą działań. Niektóre z nich mogą być jednak wykonywane niezależnie, ale wszystkie stanowią zwartą konstrukcję głównego celu jakim jest zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia społecznego zapobiegającego wykluczeniu i marginalizacji osób oraz grup społecznych.

Skuteczność realizacji Strategii uzależniona będzie od wielu czynników a przede wszystkim od zaangażowania administracji samorządowej, współdziałania instytucji i organizacji pozarządowych działających na lokalnym terenie oraz wielkości pozyskanych środków.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sułów jest szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej. To szansa na uruchomienie procesów aktywizacji społeczności lokalnej, to wreszcie możliwość powołania lokalnych koalicji, porozumień na rzecz realizacji konkretnych projektów i programów społecznych.

Wykorzystanie tej szansy leży głównie po stronie samorządu, który może włączyć organizacje społeczne do współdziałania.

Przedstawione w Strategii działania są niezbędne do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego, rozwoju mieszkańców gminy oraz zapobiegania marginalizacji i wykluczeniu, a w perspektywie do realizacji misji: Bezpieczeństwo- Integracja- Rozwój.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

V SPIS RYCIN I TABEL

Spis Rycin

Ryc. 1 Powiat zamojski
Ryc. 2 Topografia Gminy Sułów
Ryc. 3 Ludność w Gminie Sułów według płci i wieku

Spis Tabel

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012
Tabela 3. Ruch migracyjny ludności w latach 2010-2012
Tabela 4. Bezrobotni w gminie według płci w latach 2010-2012
Tabela 5. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2010-2012
Tabela 6. Struktura bezrobocia w gminie Sułów na koniec 2012 roku
Tabela 7. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2010-2012
Tabela 8. Mieszkania wyposażone w urządzenia techniczno- sanitarne
Tabela 9. Edukacja w gminie Sułów
Tabela 10. Ludność gminy według edukacyjnych grup wieku w 2012 r.
Tabela 11. Kultura fizyczna, sport i rekreacja w gminie Sułów w latach 2010 i 2012
Tabela 12. Zagrożenie przestępczością
Tabela 13. Dane dotyczące przestępczości na terenie działania KP Szczebrzeszyn
Tabela 14. Wyniki KP Szczebrzeszyn w służbie prewencyjnej.
Tabela 15. Zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
Tabela 16. Zdarzenia na terenie KP w Szczebrzeszynie.
Tabela 17. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012
Tabela 18. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012
Tabela 19. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

Tabela 20. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych
Tabela 21. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień w gminie w latach 2010-2012
Tabela 22. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012